

Sabatina James

OBSOJENA BREZ ZLOČINA

Moj boj za vero in svobodo

OBSOJENA BREZ ZLOČINA

OBSOJENA BREZ ZLOČINA

Moj boj za vero in svobodo

*Napisala Sabatina James
v sodelovanju z Ruth Marshall*

DRUŽINA
Ljubljana 2016

*Knjiga je posvečena vsem,
ki so preganjani zaradi svoje vere
ali iskanja osebne svobode.*

*Vse osebe v knjigi so resnične, le da so
zaradi varnosti njihova imena spremenjena.*

»Sabatinina zgodba je napeta pripoved o izjemno pogumnem in odločnem boju muslimanskega dekleta za osamosvojitve od svojih sorodnikov in njihove vere. Da je lahko zaživela lastno življenje in našla svojo vero, je morala plačati visoko ceno. Kljub temu je ostala iskrena, dostojanstvena in sočutna, celo do tistih, ki so jo sistematično zlorabljali in obsodili na smrt. Njeno zgodbo bi morali prebrati vsi, ki jim je mar za človekove pravice. Sabatina zdaj večino časa posveča reševanju drugih muslimank, ki so ujele, zlorabljene in celo smrtno ogrožene v lastnih družinah. O, da bi bilo med nami tisoče Sabatin!«

Ayaan Hirsi Ali, avtor uspešnic *Infidel* (Nevernik)
in *Nomad*, ki ju je izdal *New York Times*.

Predgovor*

Ven le redko odidem sama. Kadar hodim po ulici, me večkrat zgrabi panika, ker se mi dozdeva, da za seboj slišim korake. Ko se prepričam, da mi nihče ne sledi, čim hitreje stečem domov, ne da bi se ozirala. Ne uporabljam pravega imena in nikomur ne izdam naslova in telefonske številke. Bojim se tistih, ki so mi na svetu najdražji. Nikoli nisem naredila ničesar takega, česar bi se morala sramovati. Moja zgodba je zgodba o ljubezni, veri in nasprotovanju, na katerega sem naletela po več letih odraščanja na Zahodu, ko so me silili, naj še naprej živim, kot da bi bila v Pakistanu.

Za večino ljudi na Zahodu je vera pomembna le enkrat tedensko, ob verskih praznikih in posebnih priložnostih, kot so bar micva, prvo obhajilo ali poroka. Za mnoge od nas je vera nekaj ločenega od vsakdanjega življenja. Kadar smo v šoli ali v službi, nam ne narekuje, kako se moramo oblačiti, ne ovira naših družabnih stikov in ne določa naše

* To delo je bilo najprej objavljeno v nemščini pod naslovom *Sterben sollst du für dein Glück: Gefangen zwischen zwei Welten*. Pričujoča izdaja je bila prirejena za angleški trg in vsebuje tudi odlomke, ki jih v izvirniku ni. Vse pravice so pridržane.

poklicne izbire. Na Zahodu je vera zasebna: je stvar osebnega prepričanja.

V svetu, iz katerega prihajam, pa je vera prisotna povsod. Alah je navzoč v vsaki besedi in vsakem dejanju; pred vsako željo, prošnjo ali mnenjem je izraz inšalah: če Bog želi. Dnevi se odvijajo med petimi klici k molitvi, zakoni pa temeljijo na spisih preroka Mohameda, ki ga skušajo posnemati v vseh dejanjih. Vse življenje se vrti okoli vere in ohranjanja časti.

Čeprav sem se rodila leta 1982, moje zgodnje otroštvo v Pakistanu ni bilo dosti drugačno, kot če bi se sto let prej. Na prašnih in umazanih cestah ni bilo skoraj nobenega avtomobila, ampak le konjski vozovi in kolesa. Vsako jutro ob sončnem vzhodu me je zbudil klic k molitvi in vsak večer sem odšla spat, ko je ugasnil ogenj v ognjišču. Že od otroštva je bilo moje življenje jasno načrtano, tako kot za mojo mamo in njeno mamo pred njo.

Počasne spremembe

Rodila sem se v Dedarju, majhni vasici v okraju Gujrat, na skrajnem severovzhodu Pakistana, dve uri vožnje od Lahoreja. Gre za odročno območje v rečni dolini, ki jo obdajajo gore Kašmirja.

Moja družina pripada kasti zemljiških posestnikov, ki po pakistanskih merilih živijo dokaj lagodno. Imeli smo kmetijo in vedno dovolj hrane. Našo domačijo sta sestavljali dve stavbi, ki ju je na prednji strani povezoval skupni zid. Stanovali smo v levi, glineni stavbi, ki je imela samo dve sobi. V eni je spal moj dedek, v drugi pa vsi ostali. Desno stavbo pa smo imenovali bahar vala gar, kar v dobesednem prevodu pomeni »druga hiša«. V njej so prebivale naše živali. Nismo jih imeli veliko: le tri bivole in nekaj kokoši. Zato pa je bilo toliko več kač, ki jih v Pakistanu kar mrgoli. Že ob misli nanje me je spreletaval srh.

Čeprav nismo bili bogati, smo v vasi in okolici uživali velik ugled. Moj dedek Zaman, ponosen in vitek mož z velikim turbanom, je bil namreč vaški mujezin, ki je vsako jutro iz minareta klical vaščane k molitvi. Poleg tega jih je tudi poročal in pokopaval. V znamenje hvaležnosti in spoštovanja so naši družini pogosto pošiljali darove v obliki hrane. Kadar so imeli težave, so hodili k dedku na posvet,

če pa so ga srečali v trgovini ali na ulici, so vpričo njega umolknili. Tudi nas, njegovo družino, je prevzelo strahospoštovanje, kadar je vstopil v hišo. Nihče si ni drznil oporekati njegovim ukazom.

Ko je nekoč svoji hčerki Safiji rekel, da jo želi poročiti z nekom, ki ga še nikoli ni videla, mu je ugovarjala, da je mož prestar zanjo, vendar se oče za to ni zmenil. S trdim glasom je oznanil vsej družini: »To dekle bi moralo biti hvaležno, da jo sploh kdo hoče vzeti.« Tisti hip je bila zadeva zaključena. Nihče si ni več drznil nasprotovati njegovi odločitvi, niti Safija. Po dedkovem mnenju pač ni bila dovolj lepa, da bi smela ugovarjati njegovi izbiri.

Z njim je imel težave tudi moj oče, ker mu ni pustil odločati o ničemer. Trpel je, ko se je dedek ločil od babice in se poročil z drugo žensko. Ta je z očetom ravnala res »mačehovsko«, vendar ga ded nikoli ni branil. Med drugim očetu ni hotela kupiti čevljev, zato je izstopal med polbrati in polsestrami, ker je edini tekal naokoli bos.

Dedka sem, kljub njegovi strogosti, imela rada. Za razliko od očeta in njegove sestre sem bila še otrok, ki mu ni bilo treba sprejemati odločitev. Zato nisem imela razloga, da bi mu nasprotovala. Večkrat mi je govoril o Božjem blagoslovu, ki je bil nad menoj, in o svojem upanju, da bom postala odlična poznavalka Korana. To mi je bilo všeč. Včasih, ko smo ob mrzlih zimskih večerih vsi skupaj sedeli pred ognjiščem, sem mu masirala noge. V takih trenutkih je bil ves spremenjen: nežen, ljubezniv in vesel.

Kot mnogi Pakistanci je moj oče pri osemnajstih odšel na delo v Evropo, da bi nekaj privarčeval, morda pa tudi zato, da bi pobegnul pred mačeho. Čeprav je bil izobražen in iz višje kaste, je bil zaslužek v Evropi veliko boljši kot doma. V Nemčiji se je zaposlil kot upravljavec žerjava.

Kot je to običaj, se je po nekaj letih vrnil v Pakistan in se poročil. Mama in oče sta se prvič videla šele na poročni dan. Vse je bilo namreč dogovorjeno med njegovim in nje-

nim očetom. Čeprav si žene ni izbral sam, je bila moja mama zanj sanjska ženska. Vedno jo je klical »miss« – kar je bila okrajšava za miss Dedarja –, ker je bila zanj lepotna kraljica.

»Kar ne morem verjeti, da sem bil vreden poročiti se s tako lepo žensko,« je ponavljal. Čeprav očeta in mame nikoli nisem videla, da bi se poljubljala ali objemala, sem vedno čutila njuno medsebojno ljubezen.

Kmalu po poroki se je oče vrnil na delo v Nemčijo, mama pa je ostala v dedkovi hiši, s taščo, ki jo je od vsega začetka poniževala in ji grenila življenje. Čeprav je pogosto obupano jokala, se je dobro zavedala pakistanskega pravila: »Potem ko na poročni dan odideš iz hiše svojega očeta v hišo svojega moža, se nikoli več ne smeš vrniti k svojemu očetu, naj se ti godi še tako huda krivica.« Tako je morala moja mama vso bolečino nositi v sebi, izolirana med novimi sorodniki in ločena od moža, ki je delal na drugem koncu sveta.

Oče je prihajal domov samo vsaki dve leti, ko je privarčeval dovolj denarja za drago potovanje. In vsakič je mama zanosila in dobila otroka. Rodili smo se štirje: kot prva jaz, za menoj dva brata in kot zadnja moja sestra. Ob vsem delu, ki ga je imela na družinski kmetiji, je bila skrb za štiri otroke za mammo velik izziv. Zato sem morala, komaj sem dobro shodila, tudi sama čuvati sorojence in pomagati pri gospodinjskih opravilih. Bratca sem ves čas nosila naokrog. Če sem se želela igrati s prijateljicami, sem s seboj vzela tudi oba brata. Nanju sem bila zelo ponosna, ker je mama neprestano ponavljala, da bratje varujejo sestre, ko odrastejo. Ko pa sta bila malo večja, sem opazila, da jima ni bilo treba opravljati nobenih opravil. Mammo sem vprašala, zakaj je tako, in preprosto mi je odgovorila: »Zato ker sta moška, ti pa si ženska. Tako pač je.«

Mama mi je s tem že takrat dala jasno vedeti, kakšna bo moja življenjska vloga: gospodinja, ki služi moškim v družini.

Otroštvo v pakistanskem Dedarju

Že kot otrok sem bila kljubovalna. Rodila sem se z močnim čutom za pravičnost in pripravljenostjo postaviti se zase – tudi za ceno hudih posledic. O tem pričuje moja brazgotina pod brado. Dobila sem jo, ko me je eden od sosedovih fantov potisnil navzdol po stopnicah, ker sem mu povedala, kaj si mislim o njem. Mama je skušala rano pozdraviti s povoji in zdravilnimi zelišči, kar pa je stanje le še poslabšalo. Rana se je zagnojila in brada mi je povsem otekla. Odpegljala me je k »zdravniku«, ki pa to ni bil. Ko je zarezal v mojo brado, ne da bi mi dal anestezijo ali vsaj razkužil nož, sem močno podvomila, da je že kdaj koga zdravil. Neutolajljivo sem jokala in si prisegla, da ne bom nikoli več izrazila svojega mnenja, če bom zaradi tega na ta način kaznovana. Seveda je moja obljuba držala le do naslednjega izziva.

Zato pa sem se po ubogljivosti toliko bolj odlikovala pri pouku. Šolo, ki ni bila obvezna in brezplačna, je obiskovala le peščica otrok iz naše vasi, ker si mnoge družine tega preprosto niso mogle privoščiti. Vsako jutro sem, skupaj z nekaj sošolkami, prehodila štiri kilometre do sosednje vasi Duni, kjer je bila edina spodobna osnovna šola daleč naokoli. V njej so poučevali matematiko, angleščino, urdu, ve-rouk in telovadbo. V šoli sem uživala veliko bolj kot pri